

PREGÓ DE FESTA MAJOR LES BORGES DEL CAMP

Benvolgut Joaquim Calatayud, alcalde de les Borges del Camp, regidores i regidors, amigues i amics de totes les edats, molt bona tarda a tothom. En primer lloc, vull agrair a l'alcalde i al conjunt del Consistori la deferència que han tingut per convidar-me a ser el pregoner de la Festa Major del nostre poble.

Per a mi és un gran honor i una gran responsabilitat perquè la Festa Major en honor de la Mare de Déu de la Riera és un acte molt arrelat en el cor dels borgencs i les borgenques. Per això, poder-ne ser el pregoner és un motiu de gran satisfacció i orgull.

Aquests sentiments, però, s'accentuen si, a més, tenim en compte que jo sóc el pregoner número 23, i vaig ser l'alcalde que va impulsar l'acte del pregó a la nostra Festa Major, allà per l'any 1989. L'objectiu era renovar la Festa i donar-li una nova embranzida i fer-la molt més lluïda i complerta.

Ja en la presentació del primer pregoner, que va ser el llavors president de la Diputació, Joan M. Pujals, vaig dir que la nostra Festa Major era com una senyora molt ben mudada i arreglada, molt guapa, però a qui li faltava un xal per donar-li el toc final d'elegància i distinció. I aquest toc final va ser i ha estat el pregó de Festa Major durant aquests 23 anys.

Des d'aquell moment, el pregó ha donat relleu a la Festa, en bona part gràcies a les personalitats diverses i rellevants que han acceptat durant aquests anys la invitació i el repte de ser els pregoners i pregoneres de la Festa Major de les Borges del Camp.

Vull recordar, per exemple, al reconegut lingüista i traductor de l'Ulisses, el Dr. Joaquim Mallafré, l'any 1993; a la ceramista Neus Segrià el 1996; a diversos consellers i conselleres de la Generalitat o al primer alcalde de la democràcia al nostre poble, Salvador Daroca, i a altres borgencs com el Ferran i el Xavi.

Però el pregó també ha estat un acte versàtil, que ha tingut diversos formats i no s'ha quedat només en un faristol o en un taula per al parlament del pregoner. Durant aquests anys de pregó hi ha hagut diversos pregons-espectacle, l'últim l'any 2007 a càrrec de la Colla de Diablers de les Borges del Camp, que en feia 25 anys. Un pregó espectacular, amb llum i foc i sàtira, com no podia ser d'altra manera tractant-se dels diables.

El 2001 també vam tenir el pregó-actuació del grup musical Quico El Cèlio, el Noi i el Mut de Ferreries i el pregó-actuació dels nens i nenes de l'Esplai el 1995. Però el primer pregó diferent va ser el pregó-espectacle que ens va oferir el Grup de Teatre Local (GAT) de les Borges del Camp, que va demostrar que el pregó pot ser un acte que pot tenir molts formats.

El ben recordat i el meu gran amic Agustí Pàmies va ser l'encarregat de pensar, escriure i dirigir un espectacle multitudinari, en el que van participar moltíssims borgencs i borgenques. Encara recordo emocionat com el Replà era ple de gom a gom, i tothom s'estava en silenci, gaudint de l'espectacle amb la boca oberta.

Va ser un pregó molt diferent i original, perfectament organitzat i executat. No podia ser d'altra manera si al darrera hi havia l'Agustí i totes les persones que en aquell moment formaven part del grup de teatre. Serveixi aquest record com a humil homenatge a la figura de l'Agustí i a totes les persones i les entitats del poble que van fer possible un pregó del qual molts en guardem un gran record.

Per l'impacte que va tenir m'atreveixo a fer la proposta que algun dia la Borja publiqui el text d'aquell pregó espectacle, perquè no té pèrdua i serà bonic poder-lo recordar.

De les diverses personalitats que han assumit el paper de pregoners i pregoneres voldria fer esment del pregó entranyable del que va ser alcalde a la primeria de la democràcia, l'amic Salvador Daroca.

Guardo molt bon record del seu parlament, l'any 2005, perquè va fer un repàs molt precís de moltes coses del nostre poble, de com vivíem abans, quan érem més joves, de les nostres distraccions i de la importància que tenia la Festa Major en un context de dura postguerra.

En Salvador Daroca, a més, també va recordar molts borgencs i borgenques de l'època, familiars, amics i coneguts de molts dels que estem aquí, de manera que va fer un gran àlbum de records bonic i nostàlgic de tota una època.

Jo també recordo de menut, quan pràcticament no sortíem del poble i teníem ben poques distraccions, la més important de les quals era la Festa Major.

Però als capvespres les diverses places es convertien en petites àgores, com la placeta de Ca l'Ortiga, on els veïns treien la cadira al carrer per a seure i fer petar la xerrada, amb un càntir d'aigua amb anissos. Mentre, els petits tombàvem pel poble, per aquells carrers empedrats, mig foscos.

D'aquesta època vam heretar una Festa Major que es concentrava els dies 7, 8 i 9 de setembre, mentre que el dia 10 era el dia del gos. Després, quan vam poder recuperar la celebració de la nostra Diada Nacional, vam estirar la festa fins a l'11 de Setembre.

En tot aquest temps, la Festa també ha evolucionat i s'ha anat emmotllant als nous temps i a les noves necessitats. Amb la incorporació del pregó donàvem nova vida a la Festa i l'allargàvem amb un programa d'actes una mica més llarg, amb més activitats per a la mainada, i amb actes també per al jovent, que en els últims anys també ha pres un nou protagonisme i interès per la Festa.

Per naltros quan érem joves la Festa Major era l'esdeveniment i l'oferta lúdica més important, perquè era 1 cop l'any i no hi havia res més. Avui l'oferta d'oci és infinita i la tenim a l'abast cada dia a Salou, a Reus, o per Internet. Per això és molt interessant recuperar per a la Festa un espai per al jovent, perquè s'hi senti protagonista i agust.

Hi ha hagut també altres canvis. S'han variat recorreguts, s'ha canviat el lloc on es feien els focs, i el lloc on es feien els balls, també...

Però aquests canvis, que sempre s'han fet per afavorir la Festa, no han canviat en absolut la part més important i fonamental de la nostra Festa Major: l'Arribada, el Ball de Diables i la participació dels borgencs i borgenques en la Festa Major. Aquesta és l'essència pura, la que ha fet possible una celebració ininterrompuda de la Festa generació rere generació, i la que ha permès la seva declaració com a Patrimoni Festiu de Catalunya.

Sobre l'Arribada i el Ball de Diables, què us puc dir que no sapigueu? Tots coneixeu la història de la Festa, el sentit de l'Arribada i el paper del tradicional Ball de Diables. La singularitat de la nostra processó, la solemnitat de cada pas que s'hi dóna i la càrrega simbòlica que transmet, tot plegat, fan dels actes centrals de la Festa Major uns dels més destacats del país.

Encara que no ho sembli per la meva condició de borgenc, aquests són fets objectius. No us ho dic per l'estima que tinc a la Festa. I no ho dic jo, ho diuen els experts que han valorat la Festa Major abans de determinar que era mereixedora d'aquest reconeixement com a Patrimoni Festiu de Catalunya.

Aquesta fita situa les Borges del Camp a costat de municipis del nostre entorn tant importants com Reus o Tarragona, i un cop aconseguit el reconeixement, el repte i la responsabilitat que tenim no és petit.

Ara més que mai hem de mimar la Festa. Ara més que mai, ens hem d'abocar per saber transmetre a les generacions que pugen la importància de mantenir la vitalitat i la força del conjunt dels actes que s'hi fan però, sobretot, de l'Arribada i del Ball de Diables.

Quan preparava aquest pregó m'he adonat que amb els temps també ha canviat el sentit de la festa. Vull dir que a la primeria la festa es regia per un fort sentiment de devoció, potser primer pagà i després cristià, vers la Mare de Déu com a símbol de fertilitat i fecunditat. El significat més religiós s'accentua i es manté molt arrelat i jo diria que ja cap a mitjans del segle passat el sentiment religiós va perdent protagonisme.

Amb la relaxació dels costums i la major llibertat individual que es va conquerint, el pes de la tradició va guanyant terreny de manera que el sentit identitari que la Festa atorga esdevé majoritari. Avui la Festa, i sobretot l'element central de l'Arribada conviu amb aquests sentiments.

Uns hi posarem més devoció religiosa o menys, i d'altres hi posarem més respecte a la tradició i a la Festa com a senyal d'identitat del poble, però sigui com sigui, el fet important és que tots els borgencs i borgenques esperem aquests dies amb delit, que gaudim de la Festa i que participem amb solemnitat als actes centrals.

En el pregó que va fer el GAT, l'Agustí escrivia "la Festa és del poble i pel poble: nosaltres som els autèntics protagonistes". Aquestes paraules no hem d'oblidar-les mai perquè per molta gent que hi treballi preparant la Festa, per molt bona voluntat que s'hi posi i per molta declaració de la Festa com a Patrimoni Festiu de Catalunya, l'autèntic valor a la Festa Major el dóna l'assistència i la participació dels borgencs i de les borgenques.

És per això que com a pregoner tinc el deure de fer una crida a la Festa. En aquest punt haig de fer un incís. Estem en moments de forta crisi i de retallades.

La crisi econòmica està fent molt de mal a tot arreu: persones que es queden sense feina i amb moltes dificultats per trobar-ne; empreses que han de tancar i moltes altres que sobreviuen amb dificultats; les administracions han vist com baixen moltíssim els ingressos i han de fer mans i mànigues per mantenir serveis amb menys recursos... I encara hi ha qui vol justificar i tapar mals governs que han tirat de veta quan ja no n'hi havia ni cinc al calaix.

Tot plegat és un panorama no massa afalagador, que per ell mateix no convida massa. Però hem de tenir confiança que en sortirem endavant, i hem d'aprendre a valorar les coses en la seva justa mesura.

Per això, si l'Ajuntament modera la despesa en els actes de la Festa Major, no perdem de vista aquest context difícil en què estem. Valorem l'esforç de contenció de l'Ajuntament. Jo personalment felicito l'alcalde i el seu equip per fer aquest gest de responsabilitat, i us convido a demostrar que, malgrat tot, som capaços de gaudir més que mai d'aquests últims dies d'estiu en què nosaltres i la Festa som els protagonistes.

Gaudir d'aquests dies d'esbarjo, amb la família i amb els amics, ens ha de servir també per renovar l'energia que necessitem per afrontar els mesos que vindran fins a la propera Festa Major.

No seran dies fàcils. Veiem cada dia més posicions radicals i molta demagogia, per això vull reiterar l'esforç de contenció que fa l'Ajuntament, perquè són decisions difícils de prendre però demostren una gran responsabilitat.

A la situació econòmica actual s'hi suma també la mala reputació del catalans a Espanya i el perjudici que ens suposa el dèficit fiscal. Per això hem de ser reivindicatius en tots els àmbits (el polític, l'econòmic i el social), però amb propostes possibles i no amb discursos insostenibles i poc realistes.

Davant tot aquest panorama hem de tenir clar que som un poble d'acollida, però som catalans. I hem de continuar treballant i lluitant per aconseguir una Catalunya més lliure, com ja demanava a la Mare de Déu en el meu parlament de l'Arribada el 1989. Aconseguir una major llibertat nacional ha de ser la nostra guia en tot allò que fem i en tot allò que ens proposem.

Ara tenim per endavant el compromís de fer una Festa Major molt lluïda i participativa. Gaudir amb intensitat de la Festa ens donarà forces i energia per treballar amb decisió pel futur del nostre poble i del nostre país.

Visca la Festa Major, Visca les Borges del Camp i Visca Catalunya!

Robert Ortiga i Salvadó
Borgenc i alcalde de 1989 a 2007

Les Borges del Camp, 4 de setembre de 2011